

Munkavédelmi kisokos, életmentő szabálygyűjtemény a legsúlyosabb következményekkel járó munkabalesetek megelőzésére

A Magyar Munkavédelmi Akadémia - Egyesület a Biztonságkultúra Fejlesztéséért (MMA) elemezte Magyarország munkahelyi munkabiztonsági teljesítményének 2021.¹ és 2022.² évekre vonatkozó nemzeti éves adatait, a kormányzati szervezetek által közzétett összefoglaló tájékoztató anyagok áttekintésével. Az éves adatok alapján, az összes munkabalesetek száma a 2021. évben, a 2020. évi csökkenést követően ismét emelkedett, bár még így is elmaradt a 2017-2019. évi baleseti számoktól. Ezzel párhuzamosan a **halálos kimenetelű munkabalesetek száma** az elmúlt 5 év legmagasabb értékét érte el ebben az évben, amely **31,3%-os emelkedést** jelent a 2020. évi eseményszámokhoz képest. Ezzel együtt a **súlyos csonkulásos kimenetelű munkabalesetek száma** elérte a 30-at, **több, mint 30%-os emelkedést mutatva** az előző évhez képest. Elemezve a 2022. évi adatokat, a 2021. év adataihoz képest a halálos munkabalesetek száma mintegy 19%-kal csökkent, de még így is meghaladta a COVID-19 világvárvány által sújtott 2020. évi adatokat, s míg a súlyos csonkulásos kimenetelű munkabalesetek 20%-kal csökkentek, addig **az egyéb súlyos kimenetelű munkabalesetek száma több, mint 44%-kal emelkedett**. A fenti összefoglaló adatok alapján is jól látható, hogy Magyarországon továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani azon megelőző intézkedések és gyakorlatok bevezetésére, amelyek elsősorban a súlyos és halálos kimenetelű munkabalesetek megelőzését szolgálják. Összhangban az Egyesület jövőképével és céljaival, az a döntés született, hogy el kell készíteni egy olyan szakmai gyakorlati útmutatót, amely nyilvánosan elérhető és a lehető legegyszerűbbnek kell lennie, hogy segítséget nyújtson az alkalmazandó szabályok és gyakorlatok szabványosításában és bevezetésében Magyarországon. Az elérhető nemzetközi gyakorlatok elemzését követően, az Egyesület az IOGP³ és az Energy Safety Canada⁴ által publikált un. **Életmentő szabályokat** (Life-saving Rules) dolgozta fel és tette elérhetővé. A gyakorlati útmutató kiemelt célja, hogy feldolgozza és elérhetővé tegye azon nemzetközi legjobb gyakorlatot, mely segítségével a veszélyes ipari tevékenységet végző vállalatok jelentős eredményeket értek el a legsúlyosabb eseményeket előidéző tevékenységek szabályozásában, és segítséget nyújtson azok magyarországi egységesítésében és bevezetésében, elősegítve a magyarországi munkabiztonsági teljesítmények javulását ezzel együtt pedig életet mentsen. A gyakorlati útmutatóban összefoglalt és feldolgozott szabályok elsősorban az IOGP 2010. és 2018. években kiadott iparági ajánlások⁵ alapján készült, kiemelve, hogy a gyakorlatok és szabályok nem csak a jelzett iparág esetében alkalmazhatók, hanem minden olyan iparágban, ahol a feldolgozott kritikus tevékenységeket végzik (pl. magasban végzett tevékenység, beszállással járó munkavégzés, gépi teheremelés, veszélyes energiák alatti munkavégzés stb.). Ezek alapján a szabályok változtatás nélküli átvétele, illetve azok adott ipari tevékenységekre történő adaptálása és bevezetése figyelhető meg globálisan. Az IOGP tagvállalatok éves jelentései alapján feldolgozott adatok szerint, a fenti időszakban (2010-2018) világszerte több mint 350 emberélet megmenthető lett volna ezen szabályok következetes betartásával. Az IOGP által kiadott ajánlások alapján korábban a MOL-csoport, így a MOL Magyarország teljes működési területére vonatkozóan is kidolgozásra és kiadásra kerültek hasonló alapvető munkavégzési szabályok (Life Saving Rules, illetve Életvédelmi Szabályok néven), mely szabályok kidolgozásában és bevezetésében a Szerző is aktívan részt vett.

¹ Innovációs és Technológiai Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztály, TÁJÉKOZTATÓ A MUNKABALESETEK ALAKULÁSÁRÓL A FELDOLGOZOTT MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYVEK ALAPJÁN, 2021. év, kiadva 2022. március

² Gazdaságfejlesztési Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztály, TÁJÉKOZTATÓ A MUNKABALESETEK ALAKULÁSÁRÓL A FELDOLGOZOTT MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYVEK ALAPJÁN, 2022. év, kiadva 2023. február

³ International Association of Oil and Gas Producers (Kőolaj- és Földgáztermelők Nemzetközi Szövetsége)

⁴ Kanadai Munkabiztonsági Nemzeti Szervezet

⁵ IOGP Life-Saving Rules, Report No. 459

A gyakorlati útmutatónak nem célja és feladata, hogy a feldolgozott tevékenységekre Magyarországon meglévő és kidolgozott jogszabályi előírásokat felülírja, azok kiegészítését hivatott szolgálni, bevezetve olyan egyszerű intézkedéseket és gyakorlatokat, melyek segítségével a legsúlyosabb események megelőzhetőek. A feldolgozott szabályok további célja a meglévő vállalatirányítási rendszerek, irányelvek, képzési programok és szabályzatok, valamint működési eljárások vagy munkautasítások kiegészítése és támogatása.

A szabályok magyarországi feldolgozása során mi az MMA -nál is felismertük annak a jelentőségét, hogy a munkaerő védelme, a munkavállalói biztonság érdekében egyértelmű, egyszerű és következetes kommunikációt kell biztosítani a munkahelyi kockázatokról, valamint a kollektív és egyéni védelmi rendszerek és eszközök megfelelő használatáról. Ebben a dokumentumban minden szabályhoz tartozik egy egyszerű jelképből és leíró szövegből álló rész, továbbá részletes útmutatásokat tartalmaz, amelyek elmagyarázzák, miért fontos az adott szabály, és milyen szempontokra kell összpontosítani a munkát végzőknek és a munkát irányítóknak.

A szabályok a munkavállalók és a munkát irányítók munkahelyi biztonság tudatos viselkedésének fejlesztésére összpontosítanak azáltal, hogy felhívják a figyelmet azokra a tevékenységekre, amelyek nagy valószínűséggel súlyos, akár halálos kimenetelű munkabalesethez vezetnek. Arra is rámutatnak, hogy az adott munkában részt vevő egyének milyen egyszerű lépéseket tehetnek annak érdekében, hogy megvédjék önmagukat és másokat a környezetükben, ezért a szabályok ún. „**Én szabályok**”, melyek egyben előíró szabályok is, így segítségükkel minden érintett fél az általa végrehajtandó feladatokat ismeri meg és sajátítja el, a korábban Magyarországon is oly gyakori tiltó szabályokkal szemben. Ezen feladatok megismerése és elsajátítása kiemelten fontos a munkát irányító vagy a munkavégzésért felelős személyek esetében is, hiszen az esetlegesen akár naponta változó számú és összetételű munkavállalók irányítása és biztonságos munkavégzése csak egységes ismeretek és alkalmazás mellett biztosítható.

A bevezetés során javasolt a szabályok a szervezet minden munkavállalójára és alvállalkozójára kötelező hatállyal való kiterjesztése, beleértve az egyéni vállalkozási formában való foglalkoztatást és megbízást. Ekkor biztosítható ugyanis, hogy közös „működésük” teljes időtartama alatt azonos szabályrendszer szerint dolgoznak a munkavállalók.

A gyakorlati útmutatóban feldolgozott szabályok, megfeleltetve a nemzetközi szabályokkal:

JELKÉP	LIFE-SAVING RULES	ÉLETMENTŐ SZABÁLYOK
	FIT FOR DUTY: Be in a state to perform work safely	MUNKAVÉGZÉSRE VALÓ ALKALMASSÁG: A biztonságos munkavégzéshez legyél mindig megfelelő állapotban!
	BYPASSING SAFETY CONTROLS: Obtain authorisation before overriding or disabling safety controls	BIZTONSÁGI RENDSZEREK FELÜLBÍRÁLATA: A biztonsági rendszerek felülbírlása vagy letiltása előtt kérj engedélyt!
	CONFINED SPACE: Obtain authorisation before entering a confined space	ZÁRT TEREK: Zárt térben történő munkavégzéshez kérj engedélyt!
	ENERGY ISOLATION: Verify isolation and zero energy before work begins	ENERGIÁK KIZÁRÁSA: A munka megkezdése előtt ellenőrizd a veszélyes energiák kizárását és az energiamentességet!
	HOT WORK: Control flammables and ignition sources	TŰZVESZÉLYEL JÁRÓ MUNKAVÉGZÉS: Ellenőrizd a gyúlékony anyagokat és a gyújtóforrásokat!
	LINE OF FIRE: Keep yourself and others out of the line of fire	VESZÉLYZÓNÁK: Tartsd magad és másokat távol a veszélyzónától!
	SAFE MECHANICAL LIFTING: Plan lifting operations and control the area	GÉPI TEHEREMELÉS: A gépi teheremelési műveleteket tervezd meg és felügyeld a területet!
	WORK AUTHORISATION: Work with a valid permit when required	MUNKAVÉGZÉS ENGEDÉLYEZÉSE: Előírás esetén csak érvényes munkavégzési engedéllyel dolgozz!
	WORKING AT HEIGHT: Protect yourself against a fall when working at height	MAGASBAN TÖRTÉNŐ MUNKAVÉGZÉS: Magasban végzett munkánál leesés ellen védj magad!
	EXCAVATION: Obtain authorisation before starting excavation activities	FÖLDMUNKÁLATOK: A mélységi földmunkálatok megkezdése előtt kérj engedélyt!
	DRIVING: Follow safe driving rules	GÉPJÁRMŰVEL TÖRTÉNŐ KÖZLEKEDÉS: Tartsd be a gépjárművel történő biztonságos közlekedés szabályait!

A Munkavédelmi kisokos 2023. október 17 óta ingyenesen, regisztráció mellett letölthető az Egyesület honlapjáról: <https://hoshu.eu/>, a felhasználás során megfelelő és biztosítva az anyagban megjelenő szerzői jogi és egyéb kötelezettséget.

A Magyar Munkavédelmi Akadémia vállalja az ismertetett szabályok szervezeti környezetbe, szabályrendszerbe adaptálását, bevezetését, valamint bemutatását, megismertetését, akár kampányok vagy rendszeres tájékoztatók megtervezésével és megvalósításával. Ennek része lehet a jelképek rendszerének kidolgozása, a munkavégzést megelőző ellenőrzések kérdőíveinek kidolgozása, a vezetői és munkavállalói képzések a megrendelő szervezet igényeinek megfelelően. További információért keressen bennünket:

Szerző: Ósz Árpád, aoszjr@gmail.com; Magyar Munkavédelmi Akadémia titkársága: secretary@hosha.eu

A Magyar Munkavédelmi Akadémia (MMA) 2021-ben alakult, az Egyesület tevékenységének alapvető célja a munkavédelmi szakma értékének, presztízsének és elismertségének növelése. Küldetésünk, hogy a korunkra jellemző, szinte minden ágazatban tapasztalható dinamikus fejlődéssel, és a tudomány legújabb vívmányaiival is minél inkább lépést tudjon tartani az emberi élet, egészség védelme a munkahelyeken. Egyesületünk tagjainak összekapcsolt tudásállománya (munkavédelem, tűzvédelem, munkaegészségügy, katasztrófa-elhárítás, kommunikáció, projekt menedzsment, szabványos irányítási rendszerek), hazai és nemzetközi tapasztalatai, az egyéni ismeretek szervezett és rendszerezett felhasználásának képessége komoly erőforrás. Olyan problémákra, kérdésekre is készek vagyunk megoldást, választ adni, amelyekkel az egyes tagok aligha tudnának megbirkózni. E tudás az élet számos színterén alkalmazható. Egyéni módon közelíthetünk általa a munkahelyi biztonsághoz kapcsoló olyan kérdéskörökhöz is, mint a vállalati hatékonyság, a termelékenység a csapatmunka vagy a vezetés. Az Egyesület 2022 óta képviseli Magyarországot a Munkavédelmi és Munkaegészségügyi Szakmai Szervezetek európai szervezetében (ENSHPO- European Network of Safety and Health Professional Organizations), és együttműködik az ipari és kereskedelmi kamarákkal, munkavédelmi szervezetekkel, állami intézményekkel, szakmai szervezetekkel, felsőoktatási intézményekkel és más szervezetekkel céljainak megvalósítása érdekében.